

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2019-0000071879

Uw brief (kenmerk)
10 april 2019

Bijlagen
1

Datum 14 juni 2019
Betreft reactie op (nadere) vragen en opmerkingen inzake
onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens naar de
informatiebeveiliging van de afdeling Data & Analytics van
de Belastingdienst

Geachte voorzitter,

Hierbij ontvangt u mijn reactie op een aantal vragen en opmerkingen van de vaste commissie voor Financiën over mijn brief van 7 februari 2019 inzake het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens naar de informatiebeveiliging van de afdeling Data & Analytics van de Belastingdienst.¹

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën,

Menno Snel

---

¹ Kamerstukken II 2018/19, 32 762, nr. 131

Antwoord op de brief van 10 april 2019 van de voorzitter van de vaste commissie voor Financiën waarin verzocht wordt om de Kamer nader te informeren over het onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) naar de informatiebeveiliging bij de afdeling Data & Analytics².

Ik heb met interesse kennisgenomen van de vragen zoals opgenomen in de genoemde brief. Ik beantwoord de vragen zoveel mogelijk in de volgorde waarin ze gesteld zijn, met dien verstande dat gelijklopende of in elkaars verlengde liggende vragen tezamen worden beantwoord.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de AP op dit moment beoordeelt of de verbetermaatregelen zoals door de Belastingdienst toegezegd, voldoende zijn³. Zij vragen wanneer de uitkomst beschikbaar is voor de Kamer. Ook de leden van de fractie van D66 vragen dit. Het vervolgonderzoek van de AP heeft op 9 mei 2019 plaatsgevonden. Het is mij niet bekend wanneer de uitkomst beschikbaar is voor de Kamer. Vanzelfsprekend wordt de uitkomst zo snel mogelijk met de Kamer gedeeld.

De leden van de VVD-fractie lezen verder dat er op dit moment een auditonderzoek gaande is om feitelijk vast te stellen of de directie Datafundamenten en Analytics (DF&A) conform de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) werkt. Zij vragen wanneer de resultaten met de Kamer gedeeld kunnen worden. De toegezegde audit bij DF&A is opgezet in twee delen. Het eerste deel betreft een audit door de interne afdeling van de Belastingdienst waarbij onderzocht is in hoeverre DF&A opvolging heeft gegeven aan de aangekondigde maatregelen zoals per brief gemeld in juni 2017⁴. De uitkomst van dit onderzoek is dat alle aangekondigde maatregelen zijn geïmplementeerd met uitzondering van de pseudonimisering. Voor de volledigheid wil ik melden dat het pseudonimiseren van persoonsgegevens geen vereiste is voor AVG, maar een additionele maatregel.

Het tweede deel van de audit betreft het onderzoek door de Auditdienst Rijk naar het conform de AVG werken door DF&A. Doordat het rijksbrede normenkader voor de AVG nog in ontwikkeling is, is deze audit nog niet gestart. De verwachting is dat het kader nog voor het zomerreces van 2019 beschikbaar is, zodat de audit medio augustus 2019 gestart kan worden. De uitkomst van deze audit zal ik met de Kamer delen.

Verder heeft de Algemene Rekenkamer (ARK) medio 2018 onderzoek gedaan bij DF&A naar het gebruik van risicomodellen in het toezicht bij de Belastingdienst. Daarbij is het verantwoord omgaan met gegevens conform de AVG onderzocht. Uit het onderzoek is onder andere gebleken dat de verantwoordelijkheid voor privacyaspecten van het werken met data serieus wordt opgepakt met technische maatregelen en dat de Belastingdienst begonnen is met organisatorische maatregelen. Het rapport 'Datagedreven selectie van aangiften door de Belastingdienst' van de ARK is op 11 juni 2019 gepubliceerd⁵.

---

² Met de implementatie van de topstructuur bij de Belastingdienst is de afdeling D&A onderdeel geworden van de nieuwe gevormde corporate directie Datafundamenten en Analytics (DF&A)

³ *Kamerstukken II 2016/17, 31 066, nr. 367*

⁴ *Kamerstukken II 2016/17, 31 066, nr. 367*

⁵

De leden van de fractie van de VVD vragen hoe de Belastingdienst kijkt naar een meer directe link met de Basisregistratie personen en een online identiteit voor iedere Nederlander.⁶ Zij vragen of er bij de Belastingdienst projecten gaande zijn om burgers meer regie op hun persoonsgegevens te geven. Het stelsel van basisregistraties -waaronder de Basisregistratie personen (BRP)- stelt de Belastingdienst in staat om over betrouwbare gegevens te beschikken van belastingplichtigen en toeslaggerechtigden. Dat ondersteunt het juist en volledig heffen van belasting en uitkeren van toeslagen en de dienstverlening aan burgers en bedrijven. Op dit moment ontvangt de Belastingdienst dagelijks de nieuwe inschrijvingen en wijzigingen in de BRP. Als een online identiteit kan bijdragen aan verdere verhoging van de betrouwbaarheid van gegevens en verbetering van de dienstverlening, staat de Belastingdienst daar in beginsel positief tegenover. Overigens geldt dat de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de primaire verantwoordelijkheid heeft op de BRP. Voor het delen van gegevens met derden biedt de Belastingdienst nu al de mogelijkheid om op 'Mijn Belastingdienst' een digitale inkomensverklaring te downloaden. Verder werkt de Belastingdienst in het kader van het programma 'Regie op gegevens' van het ministerie van BZK mee aan een pilot met woningcorporaties voor het delen van inkomensgegevens ten behoeve van de inkomensstoets bij verhuur van woningen.

De leden van de fractie van het CDA vragen waarom de verbetermaatregelen compartimentering en logging zijn uitgebleven. Zoals ik heb aangegeven in mijn brief van 7 februari 2019⁷ is de datacompartimentering in het najaar van 2017 gerealiseerd. Als onderdeel van de grote audit op het AVG-conform zijn, heeft er een interne audit plaatsgevonden op de realisatie van de aan de Kamer toegezegde maatregelen. Deze audit laat zien dat alle toegezegde maatregelen met uitzondering van het pseudonimiseren, geïmplementeerd zijn.

De leden van de fractie van het CDA vragen of ik de door hen geciteerde paragraaf uit mijn brief van 28 september 2018 handhaaf en of ik dit nader kan motiveren. Ja, ik handhaaf de bedoelde paragraaf waarin staat dat de AP concludeert dat zijn bevindingen overeenkomen met de bevindingen uit de onderzoeken die de Belastingdienst zelf heeft uitgevoerd naar de informatiebeveiliging bij de (toenmalige) Broedkamer en (toenmalige afdeling) D&A. De resultaten van onderzoeken van de Belastingdienst zijn op 2 oktober 2017 aan uw Kamer gestuurd.⁸ Beide onderzoeken geven een zelfde conclusie.

De leden van de fractie van het CDA herhalen hun verzoek om het rapport van eerste bevindingen aan de Kamer te doen toekomen. De resultaten van het onderzoek van de Belastingdienst zijn, zoals ik hiervoor heb aangegeven, op 2 oktober 2017 aan uw Kamer gestuurd. Er is geen rapport van eerste bevindingen opgesteld. Als bijlagen bij mijn brief van 28 september 2018 heb ik uw Kamer de brief van de AP van 3 juli 2018 gestuurd en de reactie van de directeur-generaal Belastingdienst op die brief van 19 september 2018.⁹ Er heeft geen verdere correspondentie plaatsgevonden met de AP. De AP heeft op 9 mei 2019 het

---

en-selectie-van-aangiften-door-de-belastingdienst/Dategedreven+selectie+aangiften+door+Belastingdienst+WR.pdf

⁶ Kamerstukken II 2017/18, 34 993, nr. 1

⁷ Kamerstukken II 2018/19, 32 761, nr. 131

⁸ Kamerstukken II 2017/18, 31 066, nr. 379

⁹ Kamerstukken II 2018/19, 32 761, nr. 125

onderzoek bij DF&A voortgezet. In dat verband is nadere informatie aan de AP verstrekt.

De leden van de fractie van het CDA vragen of het bereiken van de zogenoemde basispositie betekent dat de dienst AVG-compliant is. Op 28 mei 2019 heb ik de Kamer geïnformeerd over de implementatie van de AVG bij de Belastingdienst.¹⁰ De Belastingdienst moest een jaar geleden nog een aantal voorgenomen maatregelen uitvoeren om de AVG te implementeren. De Belastingdienst heeft in het vervolgtraject inmiddels de voorgenomen maatregelen kunnen realiseren, met uitzondering van de maatregel 'verwijderen van verouderde gegevens'. Om te voorkomen dat verouderde gegevens onrechtmatig kunnen worden verwerkt door medewerkers van de Belastingdienst, heeft de Belastingdienst risicobeperkende (mitigerende) maatregelen genomen. De verouderde documenten worden in een zogenoemde datakluis geplaatst. De (digitale) datakluis is een afgeschermd omgeving, waartoe alleen aangewezen beheerders toegang hebben. De Belastingdienst beoordeelt vervolgens de gegevens in de datakluis; als de gegevens geen permanente waarde hebben of verouderd zijn, worden deze daadwerkelijk verwijderd. De Belastingdienst heeft een grote inspanning geleverd om te kunnen voldoen aan de AVG. Naleving van de AVG is een proces dat voortdurend aandacht vergt. De Belastingdienst blijft dus doorlopend werken aan maatregelen en kaders en streeft daarmee naar een duurzame naleving van de AVG. Zo kan de Belastingdienst in een bepaalde situatie alsnog in strijd met de AVG handelen; denk aan het oordeel van de AP over het gebruik van het BSN in het btw-identificatienummer of in geval van een toekomstig datalek. De Belastingdienst handelt deze situaties conform de normen van de AVG af.

De leden van de fractie van het CDA vragen hoeveel mensen al inzage hebben gekregen in de persoonlijke gegevens bij DF&A. Zoals ik in mijn brief van 7 februari 2019 heb aangegeven staat op de webpagina van de Belastingdienst beschreven hoe een burger gebruik kan maken van zijn inzagerecht op grond van de AVG¹¹. Daarbij kan niet gevraagd worden naar een specifiek organisatieonderdeel. Het verzoek betreft de Belastingdienst als geheel. Sinds mei 2018 zijn bij de Belastingdienst 76 verzoeken binnengekomen van burgers die inzage gevraagd hebben naar hun fiscale gegevens.¹² De Belastingdienst behandelt deze verzoeken conform de normen van de AVG.

De leden van de fractie van het CDA vragen op hoeveel werkplekken het technisch onmogelijk is gemaakt om data op een USB-stick te zetten. Binnen DF&A heeft geen enkele medewerker de mogelijkheid om vanaf zijn werkplek gegevens te exporteren naar een USB-stick of een andere externe gegevensdrager. Dit wordt regelmatig gecontroleerd in de autorisatieprofielen. Begin januari 2019 is bij DF&A de werkwijze voor het gebruik van de exportfunctie vastgesteld. Op lange termijn biedt een extra beveiligde schil, het Analytical Data Perimeter systeem (ADP), de oplossing. Tot die tijd zijn de reeds bestaande algemene maatregelen voor medewerkers die met gegevens werken (geen USB-mogelijkheid, geen externe e-mail, beperkte toegang tot internet en geen filetransfer mogelijkheid), onverkort van kracht.

---

¹⁰ Kamerstukken II 2018/19, 31 066, nr. 485
¹¹

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/niet_in_enig_menu/privé/privacy

¹² Stand van zaken per eind mei 2019.

De leden van de fractie van het CDA vragen in verband met een data «check out» hoe de procedure voor een zorgvuldige omgang met de gegevens procedure eruitziet. Binnen DF&A wordt middels diverse programma's voortdurend aandacht besteed aan bewustwording rondom gegevensbescherming. Vanaf januari 2019 geldt de procedure dat een medewerker toestemming moet vragen aan zijn leidinggevende als de exportfunctie of de copy-paste-functie in de analyse-software wordt gebruikt. De leidinggevende registreert dit in een centraal register. In de maandrapportage komen de aantallen terug. Door de maatregelen is het niet mogelijk gegevens na een «check out» verder te exporteren. Er vindt geen 100% logging plaats, maar registratie door de leidinggevende van de toestemming.

Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat opzettelijke misbruik helaas nooit helemaal te voorkomen is. Uiteraard spant de Belastingdienst zich in om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

De leden van de fractie van het CDA vragen om een overzicht van alle geconstateerde datalekken en alle gemelde datalekken sinds 2013. De meldplicht voor datalekken bestaat sinds 1 januari 2016. De Belastingdienst houdt vanaf die datum een registratie van datalekken bij. Voor 2016 werden datalekken niet als zodanig geregistreerd maar vielen onder de categorie incidenten. Tussen 2016 en 2018 zijn meldingen alleen op het niveau van de (toenmalige) directie Belastingdienst/Belastingen als geheel bijgehouden en niet op afdelingsniveau, waaronder (de voorgangers van) DF&A.

Uit de beschikbare cijfers blijkt dat er in 2018 twee datalekken bij DF&A zijn geweest. Beide zijn als datalek gemeld bij de AP. In beide gevallen ging het om de vermissing van een apparaat met versleutelde gegevens. In 2019 betreft het tot 1 april één datalek dat ook gemeld is als zodanig aan de AP. Ook nu gaat het om de vermissing van een apparaat met versleutelde gegevens.

De leden van de fractie van D66 vragen naar de stand van zaken bij de implementatie van de zogenaamde factuurvariant. Met de factuurvariant wordt ervoor gezorgd dat het burgerservicenummer niet langer gebruikt wordt in de externe communicatie door betrokkenen. Met ingang van 1 januari 2020 dient de factuurvariant te zijn gerealiseerd. Het implementatietraject is inmiddels gestart en de realisatie ligt op koers. De realisatie is verdeeld in twee sporen, namelijk aanpassing van de ondersteunende systemen en activiteiten in de sfeer van dienstverlening en communicatie, zoals het daadwerkelijk uitreiken van het nieuwe nummer. Het programma om de factuurvariant te realiseren is aangemeld bij de ADR. De ADR is gevraagd onderzoek te doen naar de sturing en beheersing (de governance) van het implementatieprogramma, gericht op de realisatie van de factuurvariant. Dit onderzoek richt zich op de waarborgen die zijn getroffen om te kunnen komen tot een tijdige implementatie van de factuurvariant waarbij de onderbouwing van de planning en de realisatie van die planning wordt gezien. Het rapport van bevindingen wordt in juli 2019 verwacht.